

Suunnitelman selostus

Ympäristösuunnitelma liittyy asemakaavan 8933 (Raitiotiesillat VT 12 ja VT 9) laadintaan. Ympäristösuunnitelma-alue sijoittuu Alasjärven eteläpuolelle, molemmin puolin valtatie 12 (Teiskontie). Ympäristösuunnitelma ei kata, ainostaan liikenne- ja katualueita sisältävää, asemakaavan 8933 itäistä osa-aluetta, jonka ympäristö- ja vihersuunnittelu tehdään kokonaisuudessaan raitiotien toteutussuunnittelun yhteydessä.

Ympäristösuunnitelmassa esitetyt raitiotietä sekä seudullista jalankulku- ja pyöräilyreitit koskevat ratkaisut perustuvat raitiotien Linnainmaan haaran hankesuunnitelmaan (2023) ja sitä tarkentaneeseen raitiotien toteutussuunnitteluun sekä Teiskontien varren (vt 12) seudullisen jalankulku- ja pyöräilyreitin puistosuunnitelmaan Jaakonmäenkatu-Alasjärvi. Raitiotien toteutussuunnittelussa tuotetaan erilliset, ympäristösuunnitelmaa tarkemmat katu- ja puistosuunnitelmat. Raitiotien Linnainmaan haaran toteutamis suunnitelmien määrä valmistuu syksyllä 2024, jolloin on tarkoitus päättää raitiotien rakentamisesta.

Lisäksi ympäristösuunnitelman pohjana toimivat kaavoitusta varten laaditut luontoselytykset, jotka tulee huomioida myös jatkosuunnittelussa ja alueen hoidossa. Suunnitelma-alueeseen sisältyy paitsi kaupungin hoitamia metsä- ja uimaranta-alueita myös valtatie 12 liikenneviheraluetta, joka liittyy kiinteästi ympäröiviin kaupungin viheralueisiin ja toimii tärkeänä osana väylien halkomaa viherrakennetta.

Luontoarvot ja maisema-arvot

Alueen säilytettävät metsät toimivat liito-oravalle tärkeinä kulkuyhteyksinä ja huomattavita osin myös liito-oravalle hyvin soveltuvana tai soveltuvana elinympäristönä, mikä on huomioitava metsähoitossa. Teiskontien yli on turvattava liito-oravan kulkuyhteyks myös raitiotien ja seudullisen jalankulku- ja pyöräilyreitin rakentamisen aikana ja sen jälkeen. Yhteyden säilyttämiseksi on säilytettävä ja kehitettävä latvusyhteyttä liikennekäytävän yli rakentamisen aikana puustoa suojaamalla, uutta korvaavaa puustoa istuttamalla sekä tarvittaessa rakenteellisin ratkaisuin ns. hyppytolppia käyttämällä.

Huomattava osa suunnitelma-alueesta Alasjärven rannalla on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta aluetta; varttunutta havupuupaista tuoretta kangasmetsää, joka on todettu lahokaviosammalen ydinalueeksi. Tämä tulee huomioida metsähoitossa. Lahokaviosammalen esiintymiskohteilla lahopuut ja kannot jätetään luonnoniltaan. Lahopuujatkonon tila alueella on arvioitu heikoksi. Hoitotoimenpiteillä on hyvä lisätä alueelle uutta maapuuta, josta aikanaan kehittyy alueelle lahopuuta. Lahopuun määrää voidaan lisätä myös tekopykökettä tekemällä. Alasjärven ranta-alue hiekkarannan länsipuolella on niin ikään luonnon monimuotoisuutta turvaava paju- ja avoluhta, joka säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. Uimaranta-alueella on hiekkarannan ohella avokalliota ja sitä reunustavaa ruohoaletta. Maisemapuina kasvaa kookkaita mäntyjä, jotka tulee säilyttää, turvallisuus huomioiden.

Lähes koko suunnittelualue on lepakoiden aktiivisesti käyttämää aluetta (Eurobats arvoluokka III). Alueella on havaittu pääasiassa pohjanlepakkoa ja vain vähän viiksisippaa ja/tai isoviiksisippaa, jota Teiskontien voimakas valaistus todennäköisesti häiritsee. Vaikka alueella ei ole havaittu lepakojen todennäköisiä lisääntymisalueita tai tärkeitä ruokailupaikkoja (Eurobats arvoluokat I ja II) on lepakat suositeltavaa huomioida esimerkiksi uimarannan sekä kehitettävien polkureittien suunnittelussa siten, että häiritsevää valaistusta ei lisätä.

Suunnitelma-alueelle sijoittuva osuus Alasjärven laskuojaa, Rahjukoskenojaa, jonka varsi alueen eteläpuolella on luontotyyppiltään arvokasta kostea keskivirtaista lehtoa. Ympäristösuunnitelman alueelle sijoittuva osuus on kulttuurivaikutteista ja siihen myös kohdistuu muutoksia seudullisen jalankulku- ja pyöräilyn parantamisen sekä Teiskontien allittavan rummun uusimisen myötä. Ojauoma tulee säilyttää avoimena ja mahdollisimman luonnonmukaisena. Luontaista piennarkasvilisyyttä tulisi säästää ja sen kehittymistä tukea niiltä osin, kun uoma-ympäristöön kohdistuu muutoksia.

Virkistys

Alueen metsä molemmin puolin Teiskontietä käytetään liikennemelusta huolimatta lähivirkistykseen, ja niihin on muodostunut runsaasti polkua. Suunnitelma-alueelle sijoittuu suosittu Alasjärven uimaranta, ja etenkin sen ympäristössä sekä suunnittelualueen eteläpuolisessa Pappilapuistossa seudullisen jalankulku- ja pyöräilyn parantamisen sekä Teiskontien allittavan rummun uusimisen myötä. Ojauoma tulee säilyttää avoimena ja mahdollisimman luonnonmukaisena. Luontaista piennarkasvilisyyttä tulisi säästää ja sen kehittymistä tukea niiltä osin, kun uoma-ympäristöön kohdistuu muutoksia.

Teiskontien pohjoispuolelle esitetty parannettava polkureitti tarjoaisi kivutkapintaisena ja n. 2 metriä leveänä Teiskontien eteläpuolista jalankulku- ja pyöräilyreitit suuremman yhteyden itäisiin kaupunginosista Alasjärven uimarannalle. Se on myös luonteeltaan vaihteellinen Teiskontien eteläpuolisen seudullisen jalankulun ja pyöräilyn reitin muuttuessa erotelluksi väyläksi, jolla pyöräilynopeudet ovat tyyppillisesti suuria. Polkureitin virkistysarvon parantamiseksi sekä Teiskontien lepakoille aiheuttaman valonvähennyksen vähentämiseksi on ympäristösuunnitelmassa esitetty uutta puustoa Teiskontien liikenneviheralueelle, joka on nykyisin ruohovaltaista mutta osin luontaisesti taimettumassa.

Alasjärven uimarannalle on esitetty liikuntapaivaluiden tavoitteiden ja asemakaava-uudituksen mukaisesti uusi rakennus uimarannan palvelujen kehittämiseksi. Alueen käyttöä palveleville muille rakenteille, esimerkiksi pyöräpysäköintiin, on esitetty sijainti rakennuksen läheisyyteen. Uuden rakennuksen ja muiden rakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava paikalla kasvavat suuret männyt ja turvattava niiden säilymisedellytykset.

Meluntorjunta

Asemakaavan 8933 valmistelun yhteydessä on laadittu meluselvitys, jonka mukaan Teiskontien ja uimarannan välisellä metsällä on virkistyselle asetettujen melun ohjearvojen saavuttamisen kannalta olennaista merkitystä. Ilman kerroksellista metsää uimaranta altistuisi ohjearvo ylittävälle liikennemelulle. Huomattava osa alueen kookkaista puista on kuusta, joka on ilmastonmuutoksen myötä altistunut hyönteishallitulle. Tästä syystä meluta suojaavaa metsää tulee hoitaa tavoitteena jatkuva puustoisuus ja monirakenteisuus. Puuston suojaavan vaikutuksen vaalimisen ohella meluntorjunnan varmistamiseksi on suunnitelmassa esitetty uimarannan kohdalle asemakaava-uudituksen mukainen melueste Teiskontien pohjoisen ajoradan reunana.

Raitiotien rakentamisen alue ja rakentamiseen valmistautuminen

Raitiotie on linjattu rakennettavaksi nykyisen Teiskontien jalankulku- ja pyöräilyväylän paikalle, joka on suunniteltu siirrettäväksi raitiotien viereen, nykyistä etelämmäs. Näiden väylien rakentamisen myötä nykyisen Pappilapuiston metsäalue pienenee. Ympäristösuunnitelmapöytäkirjassa on merkitty raitiotien toteutussuunnitelman arvio uudesta metsän reunasta, jonka pohjoispuolelta puusto poistetaan rakentamisen edellyttämien maa- ja kallioliikkeiden kohdalla ja näiden partaalta. Tähän leikkaukseen jalankulku- ja pyöräilyn eteläpuolelle on raitiotien hankesuunnitelmassa osoitettu istutettavaa puustoa ja nurmea/niittyä, mikä on esitetty tässä ympäristösuunnitelmassa yleispiirteisesti. Puustoa poistetaan ja istutetaan rakentamisen takia myös nykyisen jalankulku- ja pyöräilyn sekä Teiskontien välisellä uudistuvalla viherkaistalla. Poistettavat ja istutettavat puut tarkentuvat raitiotien toteutussuunnittelun aikana valmistuvassa puistosuunnitelmassa.

Pappilapuiston pääpuulaji on kuusi. Kuusivaltaisessa metsässä hakkuualueen reunana jäävät puut kaatuvat tyypillisesti herkästi, sillä kuusi on pintajuurinen puu, jolla on paljon tuulta vastaanottavaa pintaa. On suositeltavaa valmistella metsän reunaa hakuksuuseen. Mikäli valmistelua ei ehditä tehdä, on kaatumisriskien puiden poista ja mahdolliset aukkokohdat istutukset tehtävä joka tapauksessa Pappilapuiston uudessa renavyöhykkeessä, kun raitiotien ja seudullisen jalankulku- ja pyöräilyn rakentamiseen ryhdytään. Rakentamisen aikana työmaa-alueella säilytettävät puut huomioidaan, suojataan ja hoidetaan InfraRYL:n ohjeiden mukaisesti.

Jatkosuunnittelutarpeet

Ympäristösuunnitelmassa esitetyt uudet polku- ja luontopolkureitit on sijoitettu olevia metsäpolkua mukailen, mutta ne ovat kuitenkin viitteellisiä. Reittien tarkempi suunnittelu on suositeltavaa tehdä yhteistyössä alueen käyttäjien kanssa. Sekä jatkosuunnittelussa että toteutuksessa on huomioitava myös alueen luontoarvot. Alasjärven rantametsän reittien ohella ympäristösuunnitelmassa suositellaan jatkosuunnittelussa tutkittavaksi Pappilapuiston reitistön kehittämistarpeita yhdessä alueen osallisten kanssa. Kehittämistarpeita on mm. yhteyksissä Alasjärven uimarannalle, joukkoliikenteen pysäköille sekä Pappilasta Koikkiskeskuksen palveluille johtavaan Heikkiälän suuntaan.

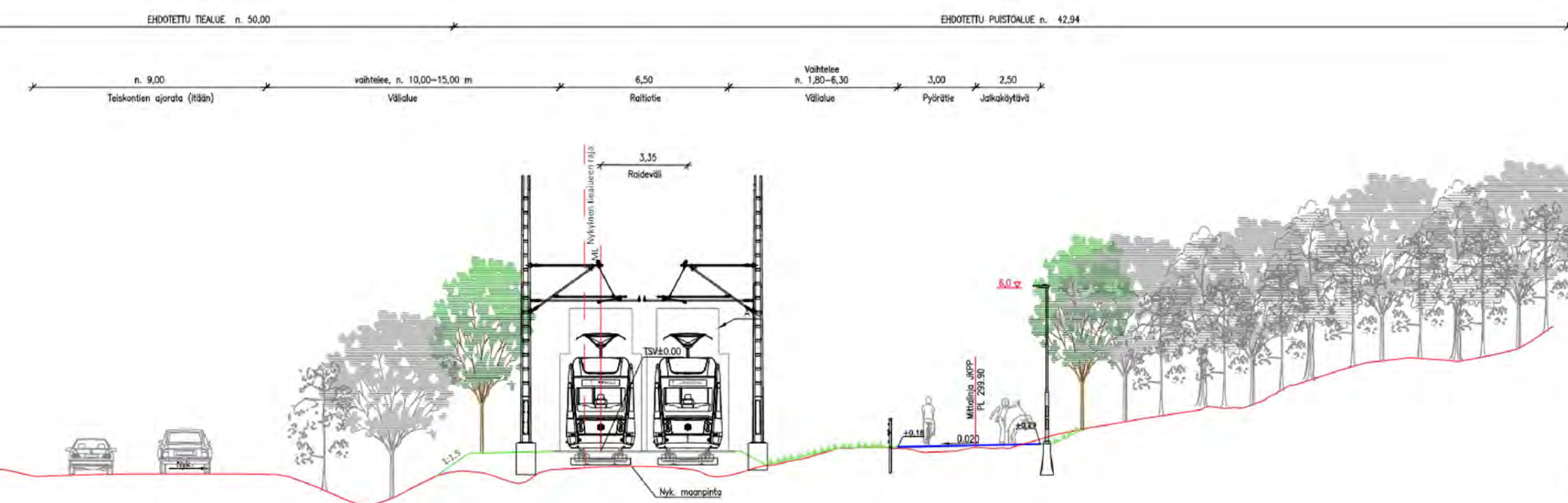
Sekä suunnitelma-alueelta tunnistetut luontoarvot ja luontotyytit että virkistyskäytön turvallisuus ja terveellisyys asettavat tavoitteita ja reunaehjoja alueen metsien hoidolle ja käytölle. Metsähoitotoimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa on huomioitava kaavoitusta varten tehtyjen selvitysten tulokset sekä, aikataulun sallissa, raitiotien rakentamiseen valmistautuminen.

Ympäristösuunnitelma-alueelta on asemakaavan luontoselytyksessä havaittu haitallisia vieraslajeja, jotka on huomioitava alueen rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa. Konealupina esiintyy Heikkiälänkadun ja Teiskontien varrella, missä etenkin pohjoispuolen liikenneviheralueella esiintymään uusia laajoja. Raitiotien suunnitelma-alueella haitallisia vieraslajeja ovat eteläruttojuuri ja viitapihlaja-angervo, joita on pienet esiintymät niittymäisellä johtolinjalla-alueella Teiskontien pohjoispuolella. Alueen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava myös työn aikana mahdollisesti löytyvät uudet haitallisten vieraslajien esiintymät.

Raitiotie Teiskontien viistosti korkealla sillalla, jonka tukirakenteet/luiskat sijoittuvat jalankulku- ja pyöräilyväylän vierele. Raitiotiesilta siihen liittyvine rakenteineen muodostaa huomattavan elementin paitsi valtiemäntöissä ja kaukomaaisissa myös jalankulkijain välittömässä lähiympäristössä. Raitiotien tarkentamassa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida tämä ja noudattaa taitto- ja ympäristösuunnittelun ohjeita ja toteutuksessa korkeaa laatua. Taitteen nykyinen Teiskontien sillaympäristön suunnitteluun on suositeltavaa. Myös suunnittelualueen läheisyydessä olevalla Teiskontien alkulute sekä Teiskontien eteläpuolella bussipysäköille johtavat jalankulku ja pyöräilyn väylät muuttuvat raitiotieratkaisujen myötä. Teiskontien itäisen alkuluan ja Heikkiälän risteyskeskuksen ympäristö sekä ilmajohtalue Teiskontien eteläpuolella muodostunevat raitiotietöymanın myötä muutosalueeksi, johon tulisi raitiotien viher- ja ympäristösuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota viihtyisän, vehreän ja turvallisen kaupunkiympäristön muodostamiseksi, joka on suunniteltu eri liikennemuodot huomioiden.

Ympäristösuunnitelma	1:1000	13.5.2024
Liittyy asemakaavaehdotukseen 8933; Raitiotiesillat vt 12 ja vt 9		
Tampereen kaupunki, Kaupunkiympäristön suunnittelu, asemakaavoitus		

Tyyppipoikkileikkaus PL 7460 (Raitiotien katusuunnitelmauonnokset 6.3.2024)

Merkkien selitys

- asvaltoitu väylä
- jalankulun ja pyöräilyn eroteltu väylä
- säilytettävä kivituhkaväylä, jolla uimarannan huoltoajo sallittu
- säilytettävä polku
- kehitettävä luontopolku, sijainti ohjeellinen
- parannettava polkureitti, sijainti ohjeellinen
- huomioitava polkuyhteys
- pysäköintialue, murske/kivituha
- uimarannan uusi palvelu-/huoltoarakennus
- raitiotiesilta (raitiotien toteutussuunnittelu 2024)
- kaide (seudullisen jkpp-väylän suunnitelma)
- kivetty erotuskaista (seudullisen jkpp-väylän suunnitelma)
- sepeliraide (raitiotien toteutussuunnittelu 2024)
- uimarannan toimintaviheralue; avokalliota, nurmea, maisemapuita
- hiekkaranta
- uimarannan käyttöä palveleville rakenteille soveltuva alue, suuret männyt säilytettävä
- luonnonmonimuotoisuuden turvaamisen kannalta tärkeä säilytettävä paju-/avoluhta

- jatkuvapuustoisena ja erirakenteisena hoidettava metsäalue
- luonnonmonimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, jonka hoidossa huomioitava lahokaviosammalen elinolosuhteet
- metsävyöhyke, josta poistetaan kaatumisherkät puut ja tehdään tarvittaessa täydennysistutuksia
- liikenneväylien yli turvattava liito-oravayhteys; puiden suojaus ja istuttaminen sekä tarvittaessa ns. hyppytolpat
- säilytettävä Rahjukoskenoja sekä luonnonmukainen piennarkasvilisyyttä
- niittymäinen johtoalue (kaukoliämpö)
- 110 kV ilmajohtoalue
- Pappilapuiston metsäalueen uusi reuna (arvio raitiotien hankesuunnitelman 2023 pohjalta)
- uusittavien jkpp-väylien luiskaus- ja/tai renavyöhyke; niittyä/nurmea sekä puu- ja pensasistutuksia
- raitiotien ja Teiskontien välinen viherkaista; säilytettävät ja istutettavat puut tarkentuvat jatkosuunnittelussa
- säilytettävä kasvillisuusalue uudistuvien jalankulun ja pyöräilyn väylien/alkulkujen ympäristössä
- säilytettävä puustovyöhyke liikennealueella
- puustoiseksi kehitettävä vyöhyke liikennealueella
- havaitut haitallisten vieraslajien esiintymät, jotka huomioitava jatkosuunnittelussa sekä alueen toteutuksessa/hoidossa
- meluaita
- asemakaava-alueen 8933 rajaus